

DJ 6/7 2014

Kristján Sturluson, settur bæjarstjóri í Hafnarfirði
Dr. Bjarki Jóhannesson, sviðsstjóri skipulags- og byggingasviðs Hafnarfjarðar
Sigurður Haraldsson, sviðsstjóri umhverfis og framkvæmdasviðs

Hafnarfirði 16.júlí 2014

Tilvísun Skipulagsstofnunar: 201406039/5.1

Málsnúmer í Hafnarfirði: 1304501

Varðar: Beiðni skipulagsstofnunar um umsögn Hafnarfjarðarbæjar um aukningu á vinnslugetu og fyrirhugaða aukna vatnsvinnslu Vatnsveitu Kópavogs í Vatnsendakrikum í Heiðmörk sbr. bréf skipulagsstofnunar til Hafnarfjarðarbæjar dd. 30.júní 2014.

Við yfirferð á gögnum þessa máls virðist þessi framkvæmd eiga að vera háð mati á umhverfisáhrifum framkvæmda samkvæmt lögum nr. 106/2000 og reglugerð 1123/2005. Gildir þá einu hvaða skoðun Hafnarfjörður kann að hafa á matskyldu þessarar framkvæmdar. Bent skal á að í nefndum Vatnsendakrikum stunda bæði Kópavogur/Garðabær og Orkuveita Reykjavíkur vatnsvinnslu á sama svæði og því er óhjákvæmilegt að skoða vatnsvinnslu og aukningu á henni í því samhengi.

Samkvæmt gögnum Vatnsveitu Hafnarfjarðar þá hefur vinnsla Kópavogs og Orkuveitunnar í Vatnsendakrikum 1996-2012 verið sem hér segir:

	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
OR																	
Þús.m ³	281	2797	2728	2018	2600	4087	4872	4830	4906	5102	5397	5331	5167	5576	4787	5293	5154
l/s	8,9	88,7	86,5	64,0	82,4	129,6	154,5	153,2	155,6	161,8	171,1	169,0	163,8	176,8	151,8	167,8	163,4
Kópav.													6326	6460	6469	6574	6391
Þús.m ³													200,6	204,9	205,1	208,5	202,6
l/s																	
Samt.													364,4	381,7	356,9	376,3	366,0
l/s																	

Samkvæmt lögum nr. 106/2000 viðauka 1, lið 13, er gert ráð fyrir að grunnvatnsvirki með afkastagetu yfir 10 milljón rúmmetra á ári (317 l/s að meðaltali) skuli ávallt háð umhverfismati. Samanber töflu hér að ofan hefur grunnvatnsvinnsla alltaf verið langt yfir þeim mörkum. Óþarft er að rekja skilmála í viðaukum 2 og 3, þar sem að lögin virðast vera skýr strax í viðauka 1.

Til samanburðar og hliðsjónar skal einnig bent á að samkvæmt lögum nr. 57/1998, 14.grein er landeiganda heimilt að nýta án leyfis allt að 70 l/s (lítra á sekúndu) en hér er um að ræða verulega meiri fyrirætlanir. Þá skal einnig á það bent að samkvæmt 17. grein sömu laga er sérstaklega gert ráð fyrir að tekið sé tillit til umhverfissjónarmiða svo og þeirrar nýtingar sem að þegar er hafin.

Í fylgiskjöllum umsóknar Vatnsveitu Kópavogs er að finna tilvísun í líkanreikninga verkfræðistofunnar Vatnaskila (Mannvit) en þar má glöggst sjá að stóraukin vinnsla grunnvatns í Vatnsendakrikum hefur haft áhrif á vatnsgæfni vatnsbóla Hafnarfjarðar í Kaldárbotnum og einnig eru leidd að því rök að áhrif verði á lindir og stöðuvötn annarsstaðar í Hafnarfirði. Verði beiðni um stóraukena vinnslu grunnvatns afgreidd verða þessi áhrif enn meiri. Vatnsveita Hafnarfjarðar áréttar að Hafnarfjörður hefur haft sjálfrennandi vatn síðan árið 1918 en eðli málsins samkvæmt eru þau gæði háð því að meðal grunnvatnhæð lækki ekki. Til þess að gera lítil lækkun grunnvatnsborðs getur leitt til þess að nauðsynlegt er að dæla vatni úr Kaldárbotnum með tilheyrandi orkunotkun. Sjálfrennandi drykkjarvatn fyrir svo stórt samfélag er mikils virði þegar að kemur að spurningum um sjálfbæra þróun og mannvist í sátt við náttúru.

Þá bendir Vatnsveita Hafnarfjarðar á að stærðir í umræðu og málsmeðferð þessari eru venjulega lítrar á sekúndu og leyfisveitingar grundvallaðar á þeirri einingu og þá miðað við að um sé að ræða meðalvinnslu á ársgrundvelli. Sæki aðili um leyfi fyrir 300 l/s mætti hann taka 600 l/s í sex mánuði eða 900 l/s í fjóra mánuði en ljóst má vera að umhverfisáhrif verða þá margfalt meiri þótt tímabundin séu. Eðlilegt er að leyfisveitandi setji tímaháð efri mörk fyrir grunnvatnsvinnslu.

Vatnsveita Hafnarfjarðar bendir vinsamlega á að framkomin beiðni er sett fram á óheppilegum árstíma, þ.e. á sumarleyfistíma og umsagnaraðilar í sveitarstjórnnum almennt ekki starfandi fyrr en í lok ágúst, svo sem kunnugt er. Að auki er umsagnarfrestur aðeins til 16. júlí en bréf skipulagsstofnunar er dagsett 30. júní. Það er mat Vatnsveitu Hafnarfjarðar að þessi beiðni Kópavogs og Orkuveitu Reykjavíkur sé sett fram á óæskilegum tíma, á miðju sumri og í kjölfar sveitastjórnarkosninga en um er að ræða yfirgripsmikið og flókið mál, sem að nauðsynlegt er að fái eðlilega kynningu og umræðu meðal lýðræðislega kjörinna fulltrúa í sveitarstjórnnum. Æskilegt hefði verið að umsagnarfrestur hefði verið lengri og málið fyrr fram komið. Vatnsveita Hafnarfjarðar og Hafnarfjarðarbær áskilja sér rétt til þess að koma að frekari málsástæðum á seinni stigum þessa máls og telja fyrirhugaða stóraukena vinnslu grunnvatns, stærstu sveitarfélaga landsins í einu og sama vatnsbólínu fela í sér óviðunandi þróun fyrir öryggi neysluvatnsöflunar á höfuðborgarsvæði og óviðunandi áhrif á vatnsöflun Hafnarfjarðar í framtíðinni svo og áhrif á grunnvatn, læki, stöðuvötn og tjarnir innan staðamarka Hafnarfjarðar.

Virðingarfyllt,

Dagur Jónsson, vatnsveitustjóri.